

Biblická hodina (BH) pre dospelých, Bratislava, Legionárska 6, štvrtok: 26. 9. 2024, 18.00 h, cyklus: ŽALMY, téma: **ŽALM 51**

„¹ Pre hudobný prednes. Žalm Dávidov. Po tom, čo bol Dávid s Batšebou, ² prišiel k nemu prorok Nátan. ³ Zmiluj sa nado mnou, Bože, podľa svojej milosti! Pre svoje veľké milosrdenstvo zahľad moje priestupky! ⁴ Dokonale ma obmy z mojej viny, očist ma od môjho hriechu! ⁵ Lebo som si vedomý svojich priestupkov a hriech môj predomnou je stále. ⁶ Proti Tebe samému som zhrešil, páchal som, čo je zlé v Tvojich očiach, aby si Ty mal pravdu vo svojich rečiach a bol si čistý vo svojom súde. ⁷ Hľa, v nepravosti som sa zrodil a v hriechu počala ma moja matka. ⁸ Hľa, obľubuješ hlbokú pravdu; a v skrytosti mi praješ poznať múdrosť. ⁹ Izopom zbav ma hriechu, a ja budem čistý, umy ma, belší budem ako sneh! ¹⁰ Daj mi počuť radosť, potešenie, nech zajasajú kosti, čo si zdrvil. ¹¹ Skry si tvár pred mojimi hriechmi a zotri všetky moje viny! ¹² Srdce čisté stvor mi, ó Bože, a obnov vo mne ducha pevného! ¹³ Od svojej tváre nezavrhní ma a svojho svätého Ducha mi neodnímaj! ¹⁴ Navráť mi radosť z Tvojej pomoci a duchom poslušnosti podopri ma! ¹⁵ Chcem učiť priestupníkov Tvojim cestám, aby sa hriešnici k Tebe obracali. ¹⁶ Vytrhni ma, ó Bože, z krvnej viny. Ty, Bože mojej spásy! Nech zaplesá môj jazyk pre Tvoju spravodlivosť. ¹⁷ Ó Pane, Ty mi otvor pery, nech moje ústa Tvoju chválu zvestujú. ¹⁸ Lebo Ty nemáš záľubu v zábitku, a keby som ti obetoval zápal, nepáčil by sa Ti. ¹⁹ Bohu milou obeťou je duch skrúšený; Ty, Bože, nepohrdaš srdcom skrúšeným a zdrveným. ²⁰ Preukáž dobro Sionu vo svojej priazni, vybuduj múry Jeruzalema! ²¹ Potom si obľúbiš správne obete, zápaly a celožertvy; vtedy budú obetovať junce na Tvojom oltári.“

Úvod: Kajúci žalm

Biblické žalmy po obsahovej stránke

rozdeľujeme na:

- **d'akovné** – za odvrátenie nebezpečenstva, za vypočutie modlitieb, za odpustenie hriechov (Ž 18, Ž 103),
- **oslavné** (Ž 150) – oslava Pána Boha, ktorý je s nami vo všetkých radoostiach i trápeniach života,
- **žalospevy-náreky** – obsahujú volania o pomoc, keď je

človek opustený či zúfalý (Ž 22),

- **vyučujúce** – učia nás, čo je správne v Božích očiach (Ž 89, Ž 1),
- **pútnické** (Ž 120 – 134) – spievali ich ľudia počas putovania do chrámu v Jeruzaleme,
- **kajúce** – prosby o odpustenie hriechov. Tieto sa v katolíckej cirkvi sa čítajú v piatky počas 7 týždňov pred Veľkou nocou. **Sú vhodné aj ako príprava k spovedi a Večeri Pánovej. Ku kajúcim žalmom patrí spolu so Ž 6, 32, 38, 102, 143 130 aj Ž 51.**

1. Biblia realisticky – pravdivo hovorí o hriechu

Nepochybne **potrebujeme kladné vzory, hodnoverných**

predstavených. V tomto ohľade **by bolo pochopiteľné, keby Biblia vykreslila Dávida ako ideálneho vládcu.** Vykonal predsa pre Boží ľud veľa dobrého. Dokonca Pán Ježiš je v NZ nazvaný „Synom Dávidovým“ – L 18, 38). Biblia však nič nezastiera. Realisticky – pravdivo hovorí o hriechu. Nezamlčuje, že **hriechu podliehajú aj prominentní ľudia – stojaci na čele Božieho ľudu či cirkvi. Aj kráľ je hriešnikom.** V 2Sam, 11. kap. čítame o Dávidových 3 temných zločinoch patriacim k tomu najhoršiemu:

- o zmocnení sa cudzej ženy (manželky svojho dôstojníka, ku ktorej vzplanul vášňou),
- o cudzoložstve,
- o objednaní a zorganizovaní úkladnej vraždy (Uriáša Chetejského – manžela Batšeby).

Toto všetko má Dávid na svedomí. A Písmo sväté o tom bez prikrášľovania pravdivo hovorí.

2. Božie slovo odhaľuje našu situáciu

Dávid si hĺbku svojho pádu neuvedomil hneď, ale až keď

ho z hriechov usvedčil Pán Boh cez proroka Nátana (2Sam, 12. kap.). Ani **svedomie nás - ľudí poznačených hriechom - nie je spoľahlivé**. Musí prísť niekto iný a osloviť nás Božím slovom. Niekedy sa tak udeje na Službách Božích, inokedy v dôvernosti osobného rozhovoru. Podstatné je, že **našu skutočnú situáciu** pred Hospodinovou tvárou **odhalí Božie slovo**. Podľa nadpisu žalmu (v. 1 - 2), je pravdivé odhalenie Dávidovho vnútra situáciou, v ktorej 51. žalm vznikol. **Božie slovo zvestované v moci Svätého Ducha odhaľuje Dávidovu i našu situáciu. Dávid sa kajúcne modlí.**

3. Samo pokánie neočistí. Rozhoduje Božie milosrdenstvo

Bolo by logické, keby Dávid najprv vyznal svoje hriechy. On však prosí, aby sa Pán Boh nad ním zmiloval, prosí o Božiu milosť a milosrdenstvo (v. 3). Vie, že to potrebuje najviac, že tu nepomôže nič iné. Ani mu nenapadne hovoriť o svojich zásluhách, o tom, že Pán Boh by ich mal zohľadniť. **Božia milosť, Božie zmilovanie sa - to sú jediné dvere, na ktoré sa Dávid odvažuje zaklopať**. Hospodinovo slobodné, ničím nepodmienené, nepredplatené milosrdenstvo. **Samo pokánie človeka neočistí**. Bolo by zjednodušené chápať to tak, že Bohu vyznám svoje hriechy, poprosím Ho o ich odpustenie a automaticky

som čistý. Pokánie berie vážne slobodu Pána Boha zľutovať sa, nad kým sa zľutuje (2M 33, 19). **To, čo rozhoduje, je Božie slobodné zľutovanie sa, Jeho milosrdenstvo**. Pokánie je „iba“ cestou, ako prijať Božie odpustenie.

4. Hriech je vždy previnením aj proti Bohu

Dávid ponecháva Bohu slobodu zmilovať sa, či prepadnúť Božiemu hnevu. Zároveň vie, že sa smie na Boha obrátiť. A robí to. Prosí Ho o obmytie, očistenie od hriechu (v. 4 - 5). Je mu zrejmé, že sa neprevinil len proti svojmu vernému vojakovi Uriášovi a jeho manželke, ale že jeho **hriech je aj previnením proti Bohu (v. 6a)**. Nie je to však všeobecný povzdych: „Všetci sme hriešni, aj ja.“ On **dáva Bohu zapravdu: „aby si Ty mal pravdu vo svojich rečiach a bol si čistý vo svojom súde“ (v. 6b)**. **Priznať si vinu znamená prestať sa ospravedlňovať pred Bohom**. Pred Ním je zbytočné čosi skrývať, maskovať. Dávid vie, že *Hospodin ho preskúmal a poznal a že pred Jeho tvárou nemá kam ujsť* (Ž 139, 1 . 8) **Neprestáva však v dôvere volať k Bohu**. Jeho modlitebný zápas o to, aby Pán Boh zrušil, zlikvidoval, odpustil Jeho hriech, pokračuje.

5. Yzop a Kristova krv

Hriech nie je len chybička, ale čosi čo **človeka špiní, robí ho nečistým**. Yzop spomínaný v Ž 51, 9 je aromatická rastlina pripomínajúca našu majoránku. Zväzok viacerých rastliniek yzopu sa v Izraeli používal pri ošišťujúcom obrade tak, že tento zväzok bol namočený do krvi obetného zvierata a ňou bolo natreté - pokropené to, čo malo byť očistené (napr.

vrch i dveraje príbytkov Izraelcov pred ich vyvedením z egyptského otroctva 2M 12, 22). V liste Židom 9, 19 - 20 čítame: „*Keď totiž Mojžiš oznámil všetkému ľudu všetky prikázania podľa zákona, vzal krv teliat a kozlov s vodou, so šarlátovou vlnou, s yzopom a pokropil aj samotnú knihu aj všetok ľud a hovoril: To je krv zmluvy, ktorú vám nariadil Boh.*“ **Hriech má byť zotrený ako slza z tváre, zmazaný ako písmo na tabuli**, ako by ho nikdy nebolo a bolo možné začať odznova. **Znečisťujúcou bola v biblických časoch smrť.** Hriechom sa človek dostal do jej vplyvu. Dávid hanebne zmaril život svojho čestného bojovníka Uriáša. Zdá sa, že v prípade Batšeby išlo o opačný čin. Veď zo styku s ňou sa zrodil nový život. Avšak v prípade Dávida sexus ako pokus vzoprieť sa smrti intenzifikáciou života, ktorého rytmus bolo počuť vo vášňou spenenej krvi Dávidovho sexuálneho aktu s Batšebou bol prejavom, že kráľ Božieho ľudu **sa dal určovať nie Hospodinovým zákonom, ale rozkladným silám smrti.** Dieťa počaté s Batšebou zomiera, napriek Dávidovej modlitbe (2S 12, 15nn). **Zo zajatia smrti vyslobodzuje Kristova krv.** Ježova smrť. V NZ čítame vyznanie: „*Krv Ježiša (Božieho) Syna, nás očisťuje od každého hriechu*“ (1J 1, 7).

6. Boží milostivý reštart života

Dávid mal byť príkladom Božiemu ľudu, no hanebne zlyhal. **Má vôbec nádej? Pôjde „voz“, ktorý svojím hriechom uviedol do pohybu, až do večnosti?** Zastaví ho niekto? Neskončí jeho život v slepej uličke? S pokornou dôverou v Božie milosrdenstvo úpenlivo prosí: „*Srdce čisté stvor mi, ó*

Bože!“ **(V. 12)** „*Stvor*“ je výraz vyhradený len pre Božie konanie. Znamená „*stvoríť z ničoho*“. V tomto nás cudzoložník a vrah Dávid zahanbuje. My sa vo svojej sebestačnosti a samospravodlivosti neraz usilujeme o malú kozmetickú úpravu duše, no **Dávid prosí o nový začiatok. Nedovoľáva sa svojich predošlých zásluh.** Gniavi ho celá ťarcha viny a on vie, že pomôcť môže iba Boh - len **Boží milostivý reštart jeho života.** Volá teda, modlí sa, prosí Boha o stvorenie čistého srdca a obnovenie pevného - nekolísavého ducha. Jedno, ani druhé - **čisté srdce, ani pevného ducha - si nemôžeme dať sami. Avšak smieme a máme sa spoľahnúť na Pána Boha, na dielo Svätého Ducha, ktorý činí všetko nové.** Novým činí aj naše srdce, zostarnuté v sebaláske, pýche či strachu. **Sú situácie, keď môžeme byť so svojím sebedomím v koncoch, no Pán Boh má moc spôsobiť úplne nový začiatok.**

7. Vidí Pán Boh všetko?

Pravdaže, všetko vidí, registruje, vyhodnocuje. Dávid sa modlí **(v. 13a):** „*Od svojej tváre nezavrhní ma.*“ **Prosí, aby jeho hriechy nevstúpili do Božieho pohľadu:** „*Skry si tvár pred mojimi hriechmi*“ **(v. 11).** Aby Hospodin obmedzil svoj pohľad, ktorému nič neunikne. V pokání smieme i my žiadať Boha, aby niektoré veci zo svojej vševidúcnosti vypustil, nenechal ich „padnúť na váhu“ svojej spravodlivosti.

8. Duch Svätý v Starej zmluve

Vo **v. 13b** je jedna z nemnohých zmienok o Duchu Sv. v SZ: „**Svojho svätého Ducha mi**

neodnímaj!“ Predpokladá, že kto sa kaja, vo chvíli pokánia už Sv. Ducha má. Vskutku, keď klopec na bránu Božieho milosrdenstva, keď prosíme Pána Boha o zmilovanie, už máme Ducha Sv. Nie až potom, keď sa osvedčíme. **Modlitba, v ktorej úprimne, bez kalkulovania, vyznávame hriechy, je prejavom Sv. Ducha, ovocím Jeho pôsobenia v nás.**

V liste Rímskym (8, 26) čítame: „*Duch prichádza na pomoc našej slabosti. Lebo my nevieme, za čo sa máme modliť, ako náleží, ale sám Duch prihovára sa za nás vzdychaním nevysloviteľným.*“ On – Svätý Duch – obnovuje v našom vnútri **ducha pevného - ducha stálosti, nerozkolísanosti, ktorý vie, čo je v Božích očiach správne**, pre čo sa mám(e) rozhodovať. Pevného ducha, ktorý sa vie spoliehať na Božiu lásku v Ježišovi Kristovi, ktorá otvára nový začiatok.

9. Radosť je ovocím Svätého Ducha

Dávid sa modlí (v. 14): „*Navráť mi radosť z Tvojej pomoci a duchom poslušnosti podopri ma!*“ Radosť je ovocím Svätého Ducha. Dávid vie – a učí to aj nás – že stratenú radosť môžeme nájsť u Boha, ktorý sa zmilúva. Ak má byť obnovený vzťah, z ktorého vyrastá radosť, tak On, náš Pán, musí vyradiť hriech, onen rušivý prvok medzi nami a Bohom. Skutočnú radosť neprinesú zábavné podniky ani zábavné programy, na ktoré, zdá sa, sa televízia cieľene sústreďuje. Žiaľ, nezriedka sú výsledkom plytké, povrchné programy. **Skutočnú radosť neprinesú náhrady radosti. Radosť je ovocím Sv. Ducha.**

Potrebuje si priznať, že aj radosť Božích detí sa stráca ako sneh na slnku, keď do nášho vzťahu lásky, úcty,

dôvery a poslušnosti nebeskému Otcovi vstúpi rušivý prvok, **hriech. Jeho výsledkom je strata radosti. Len Boh ju môže vrátiť - obnoviť.** Žiadne plytké, povrchné náhrady radosti, nemôžu skutočnú radosť zastúpiť. **Radosť je dar. Pán ho dáva tým, ktorí v úprimnom pokání vyznávajú svoje hriechy.** Záver 51. žalmu (v. 15nn) hovorí o ochote, poslušnosti a pohotovosti k službe. **Dávidov návrat z ríše previnení do ríše Božieho odpustenia má dopad aj pre príbehy ďalších previnilých ľudí.** Kajúci hriešnik Dávid svedčí, že **návrat k Bohu je možný, ak nestratíme ochotu k pokániu.** Dávid svedčí aj nám, že **Božie milosrdenstvo môže zachovať tých, ktorých srdce je skrúšené.** Amen.

S použitím: Pavel

Filipi: *Kdo slyší můj nářek* (vyd. Mlýn, Třebenice, 1997);

Luděk Rejchrt: *Radost při tvůj den*, (vyd. NOVÝ ŽIVOT, Praha 1992): **Martin Šefranko, ev. a. v. farár**